

آبونه شرائطی

داخلی، خارجی، هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیانی
(۱۳۰) غروشددر.

نسخه سی ۵ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه
اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسئله موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور. درج ایدلهین
یازیر اعاده اولونماز

کتابخانه

سر ۱۳۳۰

دینی، فلسفی، عامی، ادبی هفته لاق مجموعه اسلامیه در

باش محرر صاحب و مدیر مسئول

اشرف ادیب

محمد عاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد : ۴۴۹

۲۲ ذی الحجه ۱۳۳۷

پنجشنبه

۱۸ ایلول ۱۳۳۵

جلد ۹۷

شرفک، مشرف عمرک، عمر بمضاد، بمضادک ریسک، ریس زأخرفک، زأخرف محمدک، محمد علیک، علی ده وهب التیمی النجدي نام ذانک مخدومیدر. بو مذهبک تقرر وتعممنده خدمت ایدن ینه محمدر. عبدالوهابک بو مذهبہ تعلق ایدن اعتقادیات ایله قطعاً مناسبتی یوقدر. مذهبک عبدالوهابہ نسبتی مجازیدر. حتی بو مذهبہ طائد بعض مسائل اعتقاد دیندن طولای بابا ایله اوغل بیننده شدید برزاع واختلاف ده وار ایدی. چونکه عبدالوهاب مخدومنک مسلك اعتقادینسه جدأ مخالف ایدی.

محمد بلاد نجدیه دن ومسیلمة الکذابک مملکتی اولان یمامه نواحیدندن اولان عیننه قصبه سننده تولد ایتیش و پدرینک ده تربیه سی آلتنده بتشمشدر. پدرلی او صیره ده عیننه قضیسی ایدی. و مأموریتی ده معهور عیننه امیری محمد بن حمد بن عبدالله بن معمرک زمان امارتنه مصادف ایدی. عیننه اولوقت محمدک النتن جیقمامش اولدینی کبی عبدالوهاب ده حریمله قصبه سنه هنوز نقل خانه ایتامش ایدی.

محمد فقه حنبلی پدرندن اخذ وتعلم ایتکله برابر صغرسنندن اعتبار آدخی تفسیر، حدیث، عقاید کبی عام شرعیه نک تدقیق وتبعینه حصر مشغولیت ایتیش ایسه ده طریق تحصیل بر استاد مخصوص ودائمنک ارشاد وتعلیمی صورتیه تعقیب ایتدیکندن طولای آیات واحادیثک ظواهرلرینه تمسکدن بشقه برنی طانیامش وبوحال ایسه کندوسنی امور دینیه ده مفرط بر تعصبه معروض قلمشدر. بر آدمک دینه تعلق ایدن خصوصاً کندی رأی ذاتینسه استناداً استنباط احکامه قاعشمسی جمهوره مخالفتله خرق اجماع کبی بر جوق محاذیر وتهاکیمه معروض قلمسنی انتاج ایدرجکی طبیعیدر. ایشته محمد بویله بر مسلك نتیجه سی ایدی که بر جوق خصوصاً نحد اهلایسنک حریت اعتقادیه لرینه تعرضله کندولرینی تنقیده جرات ایلده دی.

محمد بوضیره لده هیئته دن مفارقتله حجازه عزیمت ایتدی. بعدالحج مدینه منوره یه کلوب اصلاً نجدک سدير ناحیه سنده واقع جمعه بلده سی رؤسائندن وآل سیفدن اولوب «العذب الفاضل فی هلم الفرائض» نام اثرک مؤلفی شیخ ابراهیمک بدری بولنان عبدالله بن ابراهیم بن یوسفدن بعض علوم اخذ وتعلم ایتدی.

محمد مدینه منوره ده بولندقجه خلقی حضرت پیغمبردن استغاثمه واستعانه ده بولندقلرندن طولای طمن وتشیع ایدر وجناب حقّه قارشنی وسیله کبری واسطه عظمی اولان رسول الله افندمزنک حال خیانتلرله حال عاتلرینک بر اولدینی حقنده جمهور علمانک متفق الرأی اولدقلرینی نظراعتباره آلمزدی. ایشته محمدک بو باده غلو ایتسندن متحصل الک بیوک خطاسی ده بو ایدی.

محمد مدینه منوره ده بر مدت اقامت ایتدکن صوکره نجه عودت ایدرک اورادن ده بصریه کلدی. وبر مدت بصره ده اختیار اقامتله عالم مشهور شیخ محمدالجموعینک خلقه تدریسه دوام ایتدیه ده طومش

بناء علیه مدینه یهودیلری مسلمانلغه قارشنی کلیور، ورسول الله افندمزنله حرب ایدیورلرسه اولرک اجدادی دهافاسنی، دهابدترینی یامش. یعنی ارتداد ایتیش وبوزاغی یه طامشلردی. فقط بالاخره عقللرینی طوبیایه رق باشلرینه نه کادیکنی دوشونمشلر، الدائش اولد. قلربی، سامرینک حیللرینه قاندقلرینی ادراک ایتشلر وبناء علیه حضرت موسی توبه ایتلرینی ایسته نجه هان توبه ایدرک الله رجوع ایتشلردی. مدینه یهودیلری ایسه الله ایمان ایتدقلرینی، تورانک آیانسه طوتوندقلرینی ادعا ایتدقلری حالده جناب حقک عصب امیلرندن برینه وحی الهیسی ازال ایده جکی انکار ایدرک بونک اوزرنده اصرار ایتشلر وتوبه ده ایتامشلردی. بولر، اویا تکلش یوله صاپان اجدادینک یولنده کیتسلر، بولردن توبه ایدنلره جناب حقک احسانلرینی دوشو. لسلر نه ابی اولوردی. چونکه جناب حق توبه ایدن قوللرینک توبه سی قبول ایدر. گناهلرینی عفو ایدر. باخصوص جناب حق اولرله کتاب وفرقانی ازال ایتدیه مقصد اولرک هدايته دکلیدی؟ صکره توبه ایدنلرک گناهلرینی باغیشلامی آنجق نعم الهیه سنه شکر ایتلری ایچون دکلیم؟

مدینه یهودیلری، علیه الصلاة والسلام افندمزنک هدايت ودين حق ایله کلمسنی چکمه یه رک اهل کتاب واهل علم اولدقلری حالده اوقومسنی، تحصیل اولیان برامینک یولنده کیتمکدن استنکاف ایتدیلر. بولدن طولاییدرکه سلفلری حقنده اللهک لطفلرینی بیان ایتک اقتضا ایتشدی. جناب حق فضل الهیسی ایسته دیکنه بخش ایدر.

عبدالعزيز چا ویش

وها بیلک

وها بى مذهبک مؤسسى بولونان شیخ محمد عبدالوهابک صورت ظهوریه مذهب مذکورى نه یولده تأسیسه موفق اولدینی حقنده مذاهب وطرق اسلامیه تاریخنک مؤلف عالیسی فاضل محترم شیخ الاسلام سابق حیدری زاده ابراهیم افندی حضرتلری طرفندن فله آلمان شومقالات، نجه ده اجرای سیاحتله بو باده اوزون اوزادی یه تدقیقات و تبیینلده بولونمش اولان بعض علمانک غیر مطبوع آثار قیمتدارندن اقتباس ایدیلدی جهتله بویوک اهمیت و قیمت تاریخیی جائز بولوندینندن محترم قارئلر طرفندن دقتله تعقیب بویورلمیدر.

وها بى مذهبى اهل سنت وجماعتک قدمای حنابله قسمندن تفرع ایتیش بر مذهبدر. بو مذهب سلطان حمید اول حضرتلرینک دور سلطانلرنده ظهور ایتشد. بو مذهبک مؤسسى محمد بن عبدالوهاب نام فاند. عبدالوهاب ده سلیمانک اوغلیدر. سلیمان علینک، علی احمدک، احمد راشدک، راشد بریدک، برید محمدک، محمد بریدک، برید

اولدینی مسلك اعتقادینك نتیجہ سی اوله رق معتقدات عمومیہ اسلامیہ علیہندہ ینہ بر طاقم تنقیدانہ باشلامسی اوزرینہ محمدك علیہندہ افکار عمومیہ غلیانہ کلرک کندوسنی انواع جفا وحقارتله بصره دن اخراج ایتدکاری کی محمدی نزدینہ قبول ایتش و اووقته قدر حرمت عامه به مظهر اولمش اولان شیخ محمد الجموعی [۱] حقننده بر طاقم تحیرانه جرأت ایتدیلر .

محمدك بصره دن اخراجی باز موسسك غایت شدتلی بر زمانه تصادف ایدرك بصره ایله زیر قصبه سی آرسنده کی مسافه نی ماشیاً قطع ایتدیکی جهتله شدت حرارتدن هلاک درجه سنه گلش ایدیسده او صیره ده زیر قصبه سی اهالیسندن بولنان ابو حیدان نامنده بریسی محمد تصادف ایدرك کندوسنی دوشمش اولدینی خاک هلاکدن قالدیروب برابرنده کی مرکه تحمیل ایتش و بوسورتله محمدی بر موت محققدن قورتارمشدی .

ابو حیدان محمدی زیر قصبه سنه کوتودکن صوکره قصبه مذکورده جوق قالمیه رق اورادن شامه متوجه اولق اوزره حرکت ایتدی سده لوازم سفریه سنك فقدانندن ناشی احساسی نجده کلوب عبدالله بن محمد بن عبداللطیف الشافعی الاحسانی نزدینہ بر زمان مسافر قالدی . اورادن ده ینہ بلاد نجدیه دن اولان حریمله قصبه سنه کیتدی . محمدك پدری عبدالوهاب ایسه (۱۱۳۹) تاریخ هجریسنده ایدیکه عینه امیری عبدالله بن معمرک مرض طاعون ایله مصاب اوله رق وفاتی اوزرینہ خرقاش کنیه سیله مکنی بولنان خفیدی امیرلاحق محمد بن احمدله آره سی آجیلوب باشقه بریسی برینه قاضو تعیین ایدلمش اولدیغندن طولای مزولاً حریمله قصبه سنه هودت ایلش ایدی .

محمد بو مناسبتله ایکنجی دفعه اوله رق پدری نزدینہ ا کمال تحصیله باشلادی . فقط بالاده ذکر اولدینی اوزره بابا ایله اوغل ینسده من حیث الاعتقاد بر ضدیت موجود اولدیغندن ناشی آره لرینده تکرار کورولتو و منازعه ظهور ایتشی اوزرینہ حریمله اهالیسی ده بو یوزدن محمدك علیہنه دوندیلر .

عبدالوهابك تاریخ وفاتی اولان (۱۱۵۳) تاریخنه قدر اراق کنیسندن ترقی ایدمك بر مانع قالدیغندن ناشی حال بو صورتله دوام ایتدی . عبدالوهابك وفاتندن صوکره محمد علناً عقاید اهل سنتی طعن و تشنیعه باشلادی وخلق کنیدی اعتقادینسه دعوت ایتدی . حریمله اهالیسندن بعض کیمسه لر محمدك دعوتنه اتباع ایتدکاری جهتله محمد بین الناس اکتساب شهرت ایتمک باشلادی . حریمله بلده سی اوصیره ده بر قبیله دن تشعب ایدن ایکی فرقه دن عبارت ایدی . وعلیکنده هر ایکی فرقه به حاکم اوله بیله جک بر قوه ریاست ده مفقود ایدی . آنجق بر قبیله نك منتقدانی « حیان » نامیله یاد اولمقده اولان بر جوق کوله لر مالک اولمغه برابر دائماً قتل و نهب و غارات کی افعال ممنوعه [۱] مجموع بصره ده بر محله نك اسپدر . عالم موسی ایله بو محله نسبتله مجموعی یاد اولمقده در .

وقبیحه ایله مشغول بولندقلری جهتله محمد بونلره قارشى بلا پروا سر بالعمروف ونهی عن المنکر وظیفه سی ایضایه باشلادی . محمدك بوحر کتندن بالطبع منفعل قالان فرقه مذکورہ افرادی محمدك قتلی تصحیم ایدرك کوله لر واسطه سیله قتل قتلایه تشبث ایتدیلر . فقط محمدك بیتوت ایتش اولدینی خانه نك جوارنده کی قومشولر شقیلرک خانه نك اطرافنده اولدقلری حسن ایدره ک باغیرمغه باشلامش و بو صورتله اشقیای فراره مجبور ایدرك محمدی قتلدن قورتارمشلدر .

بو حادثه دن صوکره محمد تکرار حریمله دن عینه به شدت حل ایتمک مجبور اولدی . او صیره ده عینه امیری بولنان عثمان بن محمد بن معمر دخی محمدی حسن قبول ایدرك حقننده لوازم حرمت و رعایتی کمالیله ایضا ایتمکله برابر هر صورتله معاونتده بولمق ده تمهید ایتدی . محمد عثمانك بو تمهیدنه جواباً « ا کر کلمه توحیدك نصرتنده بکا معاونت مسلیکنده ثبات ایدر ایسه ک جناب حق ده سی موافق ایدوب نجد قطعه سنه مالک اوله جقسك دیدی . عثمان ده محمدك خلقی کنیدی اعتقادینسه دعوت ایتسنه مساعده ایتشی اوزرینہ محمد او دقیقه دن اعتباراً خلقی دعوته باشلادی . عینه اهالیسندن بعض کیمسه لر در حال نخدمه اتباع ایتدیلر . محمد او حوالیده معنوی بر اعتقاد ایله اهالی طرفندن زیارت ایدلمکده اولان بر جوق اشجاری قطع ایتدیکی کی اصحابدن زید بن خطابك جیله بلده سنه کی مرقدنك قبه سی ده هدم ایتدی .

محمدك آفاقه واوله انداز اولان بو طرز حرکت و صورت دعوتی او صیره ده احساس و فطیف امیری بولنان سلیمان بن محمد ایله آکا تابع اولان صربان و اهالی به واصل اولمش اوزرینہ سلیمان طرفندن عثمان بن محمد شدید المال بر مکتوب یازیلوب محمدك امر دینده واقع اولان شو جرأتندن طولای قتلی امر ایتدی . وشاید بوبابده کی امری تنفیذ اولمیه جق اولورسه احساس امارتی خزینه سندن هر سنه عثمانه ویرلمکده اولان بیک ایکوز آتونك قطعی جهتنه کیدیله جکی ده علاوه بیان اولمش ایدی . عثمان ایسه سلیمانن آلدینی مکتوبی در حال محمد کوندروب بو خصوصدن طولای سلیمان ایله محاربه به قدرتی مساعده اولدینق ده بیلدیردی . محمد ایسه « هر صورتله بکا معاونتده بولندیقك حالده نجد و حوالیسنه مالک اولورسك » دیه تکرار عثمانن استمداد ایلدی . فقط عثمان جوابنده : « سلیمان سزك قتلکیزی بزه امر ایتشدر . بزم ده کندیسیله بو خصوصدن طولای حره اقتدار من بوقدر . سزك کی بر ذاتك حیاینه قصد ایتك دخی شیمه مروت و نجاسته مخالفدر . شو حاله دائره حکومتمدن خارجه جیقمکز ضروریدر » دیدی . و محمدی حدود امارتدن خارجه جیقارمق ایچون بر مأمور مخصوص تعیین ایتدی . بناء علیک محمد سوقنه مأمور ایدلمش اولان اتلو ایله برلمکده عینه دن جیقیدیلر . محمد پیاده اوله رق ، اسب سوار اولان مأمورک ایلروسنده کیدیلوریدی . اورته لق موسسك ایجاباتسندن اوله رق غایت صیجاق اولمغه برابر محمدك حقننده واقع اوله جق تعرض و سوء قصده

خصوصه موفقیت حاصل اولدقدن سوکره یاغزدن آیرلامق وهزینه درعیه اهاایسندن المقده اولدیغ خراجک اخذینه مانع اولماق ایچون شمدیدن سوز ویرمکزی ایسترم دیدی. شیخ محمد بوسوز قارشى درحال ابن سعوده طوغری الی اوزاتهرق (الدم بالدم والهدم بالهدم) دهرک کندوسندن آیرلیه جغه داز صورت قطعیده سوز ویرمش وخراج خصوصندن طولای و جناب حق سزی فتح بلاد وکثرت غنائمه موفق ایتمک صورتیله سزه خراجدن دهسایوک بر مکافات ویره چکی ایید ایدرم) عبارته سیله اداره کلامده بولمشد. حیدری زاده

ابراهیم

دینی درس لر

محرر محترمی احمدمدی افندی حضرتلرینه

فضیلتلو افندم ،

دوامی بر قارئه سی اولدیغ محترم سبیل الرشاده ده دین واجتماعیه دایر قیمتدار مقاله لریکوزک دایما تقدیرکاری ایدم . انتشار ایتیمی صبر سزقله بکله دیکم دینی درس لر ، کز دین ساحه سنده فدا کارانه سی ومجاهده کز حقنده کی حرمت و توقیرلریمی دوبالا ایتدی .

صوک زمانلرده کنجلیکک دوچار اولدینی انحطاط اخلاقیک افکار عمومیه یه اجرا ایتدیکی تأثیر سیئته سی اوله رق برکنجک متدین اولماسی وعلی الخصوص مسائل دینه و دین اجتماعاتی ایله مشغول اولماسی پک غریب کورونیور .

بونى یازمقندن مقصدم آشاغیده تفصلاً یازاجم معزز دینه اولان محبتم ، حالا ماضیده کی ضعف ولاقیدی دینی قارشى اولان شدید تأثیرلرم ، وکنجلیک افکارینی حال طبیعی یه کتیرمک و اولره تربیه دینه ویرمک ایچون اک شدید مجاهده لره عزم ایتیش اولدیغ حقنده کی فکرلرمک غیر صمیمی تاقی ایدیله سیدر .

برزمانلر غیر شعوری بر حالده یاشادیغ دینی حیاتم برقاج سندن بری شعورلاشدی . محیطم زده دین تلقیسک کوندن کونه ضعیفه دینی ، دیکشدیکی نظر دقیمی جلب ایتمک باشلادی . چوجوقلرک افکاری اوزرینه حائله ومحیطدن صکره قوتلی اجرای تأثیر ایدن مکتبدرنه . حیاتی اک شدید برستش ایله خواهجه افه وقف ایتیش وهله صوک زمانلرده کی سقوط دینی و اخلاقیک ازاله سیچون توفیق خدا ایله او صفتله ممکن اولدینی قدر چالشمغه عزم ایتدم . بونده موفق اولمق ایچون لازم کان تبمانده بولونیورم . فقط ترکیجده کافی درجه ده آثار دینه نیک بولنامسی و عربجه ده چالشمه مه رغماً عالمی کتابلرک لسانی آکلایه بیله جک درجه ده بضاعهم بولنامسی نی پک متأثر ایدنیور . دینی حیاتم شعورلاشدیقندبری حیات فکریه ده شعورلاشدی . و

قارشى اسباب مدافعه سی ده النده کی یلبازدن عبارت ایدی . سواری محمدک بوسورتله اسباب مدافعه دن محرومیتی نظر اعتباره آلهرق محمدک قتلی تصمیم ایتدی سده او صیره ده من طرف افه وجودینه طاری رعب ودهشتک نتیجه سی اوله رق زانغیر زانغیر تتره مک باشلادی . وقورقوسندن درحال محمدک سیلیقی تخلیه ایدوب عینه یه عودت ایلدی . مأورک محمدک فتانه تصدی ایتدی عثماندن آلمش اولدینی امره مستند اولدینی روایت اولنقده ایسه ده بوروایت بر جوق طرفلرندن تکذیب اولنقده در . بو حادثه ده (۱۱۶۰) تاریخ هجریسنه مصادفدر . محمد قتلدن بوسورتله یقینی یته قتلدن قورتاردقندن سوکره اورادن طوغریجه درعیه یه متوجهاً بولنه دوام ایدوب بلده مذکوریه واصل و عبدالله بن سویم المرینی نک خانه سنه مسافر اولدی . آنجق شیخ محمد عبدالله خانه سنده دخی راحت ایده میوب درعیه امیری بولنان محمد بن سعوددن طولای حیاتیک تکرار مخاطریه دوشدیکی وهمنه دوشدی . بناء علیه ابن سعوده کیدوب سیرگذشت احوالندن معلومات ویرمکله برابر کندوسنه وعظ و نصایحه بولنمی ده نیت ایتدی آنجق ابن سعودک افراد عائله سیله تأسیس مناسبات ایتدکدن سوکره بو مقصدک بیانی ده موافق بولدی . بناء علیه محمد ابن سعودک برادری اولان وثبان ایله بالخاصه ابن سعودک آل کثیر قبیله سنه منسوب و ذکوفطانتله مشهوره بولنان زوجیه سی وابی وهطابک قیزی موضی ایله مناسبت پیدا ایتدی . وموضی الیه انک دلالتله محمدک احوالی ابن سعودک معلومی اولدی . حتی موضی زوجی ابن سعوده خطاباً « بو آدمک بوکون سزه کلوب عرض احتیاجده بولنمی هر زمان تصادف ایدر غنیمت وانعتلردن دکلدرد . بر عنایت الهیه قیلندن اولان شو تصادفدن استفاده ایتمک لازمدر . » سوزینی دفعات ایله تکرار ایتدی . بن سعود زوجیه سنک بوبانده کی افادات ومطالباتی حسن قبول ومحمدک حقنده حسن اعتقاد حاصل ایدرک بالذات شیخ محمدک مسافر بولدینی ابن سویمک خانه سنه برای زیارت عزیمت ایتمکله ایله برابر برطاقم تعبیرات التفاتکارانه و تأمینات قطعیده بولوندی . بونک اوزرینه محمد هر کیم کله توحیده تمسکله موجبجه عامل اولمق شرفنه مظهر اولورسه کافه بلاد و عباد اوزرینه حاکم اوله جغندن بتون نجد قطعه سنه کال غالبیتله و قریباً حکمران اوله جغنی شیخ محمد طرفندن جواباً ابن سعوده نبشیر ایتدی .

بو سوزلردن سوکره شیخ محمد حضرت پیغمبر ایله احباب کرامتک سالک اولدقلری طریق هدایتدن ، فضائل جهاددن ، الحاصل امر بالمعروف ایله نهی عن المنکردن ، بالخاصه نجد اهاایسینک حال حاضرده کی بدع ومظالمندن بحث ایتدی . ابن سعود حقایق دینه یه تعلق ایدن بو افاداتی شیخ محمددن استماع ایتیمی اوزرینه هیجانه کلهرک شیخه جواباً : « سزک وظیفه دینه کزی حسن ایفایه موفق اولمکز ایچون المدن کله بیله جک هر بر فداکارنی اختیار ایده جکم . آنجق بو